

Режим доступу: <http://xn--80aagahqwyibe8an.com/pravovi-akti-mijnarodni/deklaratsiya-printsipov-reguliruyuschih232319.html>.

4. Грос Эспиель Э. Осуществление резолюций Организации Объединенных Наций, касающихся права на самоопределение народов, находящихся под колониальным и иностранным господством. Нью-Йорк, 2014. – 410 с.

5. Карапетян Л. М. Все ли сказано о самоопределении или нет? / Л. М. Карапетян // Государство. – 2012. – № 35. – С. 32-50.

Бахметьев Андрій Євгенійович,

магістр факультету психології, політології та соціології,
Національний університет «Одеська юридична академія»

Науковий керівник – к. пол. н., доцент А. В. Полухіна

Національний університет «Одеська юридична академія»

ЗАБЕСПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВЕДЕННЯ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ

Актуальність теми обумовлена тим, що на початку XXI століття в нових геополітичних умовах боротьба держав за збереження свого впливу на світ, або в межах певного регіону, відбувається в руслі двох основних тенденцій: глобалізація (регіоналізація) та формування геополітичних центрів світу. Саме глобалізаційні процеси та створення світового інформаційного суспільства й обумовило використання нового механізму геополітичного впливу – гібридних війн.

Очевидним є той факт, що сьогодні, в епоху глобальних викликів і загроз, світ переживає новий етап геополітичного протиборства між провідними країнами світу за ресурси, комунікації, ринки збуту, розширення сфер впливу та інше. Можна з упевненістю сказати, що сьогодні, основним механізмом

геополітичного протиборства є «гібридні війни», як інструмент впливу на світовій арені. Саме навколо Євразії сьогодні розгортається протиборство. На найбільшому континенті зосереджена велика частина світових запасів природних копалин, розвинений технологічний потенціал, найбільш розгалужена мережею континентальних транснаціональних комунікацій, тут розташовані найвигідніші геополітичні і геостратегічні точки світу, контроль над якими дає істотну економічну або військову перевагу.

Теоретичною базою написання даної наукової роботи послужили в роботи українських та зарубіжних фахівців в галузі геополітики, політичної науки та історії, а саме Гофман, Бжезинський, Фрейер, Руценко та ін.

Сьогодні прийнято вважати, що саме країни охоплені Арабською весною, у т.ч. Сирія, стали певним таким майданчиком або полігоном для випробування форм та методів ведення гібридної війни. Але це далеко не так. Першою країною на якій одразу був використаний увесь спектр засобів ведення неконтактної війни – це Україна.

Україна стала таким собі експериментальним місцем для проведення гібридної війни нового покоління в нинішню епоху глобалізації та цифрових технологій, як заявила директор Центру інформації та документації НАТО в Україні Барбора Маронкова під час відкриття VI Київського безпекового форуму для молоді. «Для того, щоб отримати перевагу у конфлікті, використовуються будь-які військові і не військові засоби і заходи. Якщо сторона усвідомлює, що вона не може виграти якимось іншим чином, то вона використовує саме такі альтернативні – асиметричні, гібридні – методи. І думаю, що асиметрія буде тільки посилюватися і ця гібридність лише розвиватися. І ми це з вами бачимо: Україна стала такою величезною «Чашкою Петрі» – місцем для проведення таких експериментів», – сказала вона.

Гібридна війна проти України була почата досить в очевидний час, а саме у 2014 році. І головним моментом тут є питання національної ідентичності. Певний політичний міф, а саме ефемерної соціальної стабільності, який роками нав'язувалась в якості найвищої соціально-політичної цінності, насправді

виявився утопією, оскільки отримані внаслідок розпаду СРСР у 1991 році можливості рік за роком Україна втрачала, не маючи рішучості покінчити із радянським минулим, передусім у сфері державного управління. Все це призвело до зависання в певному «пострадянському вакуумі». Така нерішучість призвела до того, що в Україні за допомогою агентів впливу, тобто певних манипуляторів, у науковій та блогосфері стали поширюватися різноманітні інтерпретації концепції «failed state», в якій усіяко із застосуванням маніпулятивних технологій обґрунтовується неможливість реалізації Україною свого суверенітету, і фактично готувалась наукова та теоретична база для доведення факту неспроможності України та української політичної нації мати власну незалежну та суверенну соборну державу. Тому будь-які анексії та паради суверенітетів або сепаратизмів трактуються як природна відповідь на неспроможність державної влади України управляти всією країною, задовольняти національні інтереси, а не потреб окремих осіб з числа олігархату.

Все це призвело до того, що у 2014 році проти України був застосований метод гібридної війни з боку Російської Федерації. Ця боротьба триває і на сьогоднішній день. У 2013 році Україна призупинила процес євроінтеграції що спровокувало повторення Помаранчевої революції 2004 року. На вулиці вийшли сотні тисяч людей з метою засудити дію уряду і вимагати підписання Договору про асоціацію з ЄС.

Проведення референдуму про відділення Криму від України було проведено без згоди на те офіційного Києва. Протистояння в Криму закінчилося поразкою України. Однак незабаром навесні на сході України почалися масові захоплення адміністративних установ людьми знову ж без розпізнавальних знаків і відмінностей. І. О. Президента України Олександр Турчинов оголосив про проведення АТО на території Харківської, Луганської та Донецької областей. Конфлікт триває і по сьогоднішній день. Робилися дві спроби припинити протистояння. Перша спроба робилася в 2014 році в Мінську, де був підписаний ряд домовленостей, які так і не були виконані.

Потім в 2015 році була друга спроба, однак на сьогоднішній день не можна сказати, що вона була успішною. Конфлікт знаходиться в «замороженої» стадії.

Неконтактна війна нового типу, яка велась проти України, довела неспроможність ряду міжнародних безпекових інституцій ефективно протидіяти будь-яким проявам гібридної війни. Маніпулювання із юридичною термінологією при посиленні на ряд міжнародних домовленостей, у т.ч. Будапештський меморандум, фактично нівелювало роль Генеральної Асамблеї ООН, демонстрація неефективності застосування права вето при голосуванні в ГА ООН, пасивність, а інколи зрада чиновників ОБСЄ, в місію в яких приймають участь громадяни Росії, доводить необхідність системного вивчення даного феномену, особливо в напрямку зміни підходів до діяльності міжнародних безпекових інституцій, а й вироблення нових форм та методів протидії. Щодо України, то сьогодні, вона не змогла побудувати орієнтовану на власні національні інтереси систему державного управління. Разом із тим, Росія, використовуючи прибутки з продажу вуглеводородів усі роки нарощувала свій військово-політичний потенціал, поєднувала розвиток своєї військової могутності із теоретичним обґрунтування необхідності реінтеграції пострадянських республік до нових об'єднань, послугуючись різними методологічними концепціями: неоєвразійство, панславізм, месіанство, Москва — третій Рим та багато інших. Яскравим прикладом є створення того ж самого ОДКБ, головною метою якого було, відновлення певного регіонального панування; відновлення того впливу, який був втрачений після розпаду СРСР. При цьому відверта брехня, провокації, дискредитація органів державної влади України — стали звичайним атрибутом державної політики зовнішньої політики Росії. Більше того, Росія створила паралельний світ, віртуальну реальність, в якій живуть її громадяни, яка не має нічого спільного із реальністю і подіями в Україні: відомі меми щодо підняття Андріївського прапору флагманом українського флоту Гетьманом Сагайдачним під час анексії Криму, посадки «москаляки на гіляку», розтин російськомовних дітей та ін., що перетворило російські новини на інший паралельний світ, простір якого

охоплює лише межі Росії. Навіть так ж сама лояльна до РФ Білорусь, не формувала у власному інформаційному просторі певних антиукраїнських думок. Натомість цього є достатньо для того, щоб пересічні росіяни вважали, що анексія Криму, це нормально, адже «кримнаш», а війна на сході трактувалася як допомога братньому російськомовному народу, при цьому українські війська, котрі діють на власній території, згідно з українським законодавством, забезпечують національну безпеку через поновлення територіальної цілісності, боротьбу з незаконними збройними та військовими формуваннями, не передбаченими Конституцією України, називають в руських ЗМІ виключно як «українські карателі», владу України «київську хунта».

У час, коли Росія стоїть на порозі певного геополітичного краху, використовуючи надбання революції гідності 2014 року, на уламках деформованого українського суверенітету Росія прагне отримати новий імпульс для відновлення власної гегемоністичної ідеї, формування нового регіонального порядку. Більше того, реалізація даної ідеї також носить і закамфований характер через впровадження в систему державного управління України начебто «опозиціонерів» з Росії, які фактично виступають засланими козачками, і за першого сприятливого випадку розпочнуть свою руйнівну дію на українську державність. Поза це, з усіх відомих руських опозиціонерів відверто проти анексії Криму та війни на сході України виступив лише Б. Немцов (вже покійний), Г. Каспаров, а також А. Макаревич. Решта ж опозиціонерів, критикуючи режим Путіна, насправді хочуть відродження ідеї панславізму лише із центром не в Москві, а в Києві. Вони не позбавлені імперської хвороби і вірус месіанства дуже міцно роз'їв їм мозок. В рамках даної статті ми не маємо можливості вдаватися у детальний аналіз промов та виступів так званих опозиціонерів, але і Ходорковський і Навальний та інші особи, критикуючи Путіна, не критикують ідею російської імперії, ідею третього Риму, вони визнають необхідність «повернення Криму в лоно Росії», при цьому замовчуючи факти передачі Україною Росії територій, які зараз належать Росії, але були українськими. Отже одним із елементів гібридної

війни, а відтак і загрозою національній безпеці є заслання в Україну і отримання українського громадянства опозиціонерами з Росії. Незалежну Україну мають будувати українці — ті хто тут народився, хто тут буде жити, і хоче перетворити Україну на процвітаючу, успішну та щасливу державу. Фахівці у вигляді іноземців можуть бути використані в якості радників, але ніяк не в якості державних службовців. Більше того, „біганина від режиму Путіна” насправді має величезний плюс для самого Путіна: він залишається і надалі одноосібним автором і розпорядником концепції розвитку Росії. Оскільки ніхто і ніщо не заважатиме йому. Позбавлення України можливості самостійно вирішувати свою подальшу долю, є одним із концептуальних напрямів заслання опозиціонерів до України. Їхня мета — унеможливити утворення України в якості регіонального лідера, таким чином, знищивши економічно та фінансово основного конкурента та пострадянському просторі Росія перетворюється на одноосібного лідера, перспективи могутності якого навіть важко нині спрогнозувати. Основою для виграшу у гібридній війні є ефективне державне управління, причому в усіх складових національної безпеки, а не лише військовій. Кожний громадянин має пишатися Україною. Ми маємо використати феномен російськомовного українського патріотизму, який має виступати скритим резервом зняття напруги по дузі двомовності, а також налагодження діалогу між різними частинами нашої великої Батьківщини. Глобалізація виступає одним із чинників, який чинить вплив на національну ідентичність, тому її вивчення та ефекти від неї мають бути прогнозовані і мати адекватні алгоритми відповіді.

Список використаних джерел:

1. Барбора Маронкова. Україна стала такою собі «Чашкою Петрі» для гібридної війни [Електронний ресурс] // [openukraine.org: http://openukraine.org/ua/news/1410-ukrajina-stala-takoju-sobi-chashkoju-petri-dlya-gibridnoji-vijni--barbora-maronkova](http://openukraine.org/ua/news/1410-ukrajina-stala-takoju-sobi-chashkoju-petri-dlya-gibridnoji-vijni--barbora-maronkova)